

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 65/07-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], obaja bytom [REDACTED], zastúpených advokátom [REDACTED], vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obo 251/05 z 24. augusta 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. novembra 2006 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Obo 251/05 z 24. augusta 2006.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

„Vzhľadom k tomu, že porušovateľ, Najvyšší súd SR pri vydávaní svojho rozhodnutia, sp. zn. 6 Obo 251/2005 zo dňa 24. 8. 2006 neposúdil všetky skutočnosti podstatné pre správne rozhodnutie vo veci a potvrdil zastavenie konania, porušil vyššie uvedené, ústavou garantované, základné právo sťažovateľov.

K uvedenému porušeniu došlo tým, že pri rozhodovaní o určení platnosti kúpnej zmluvy zo dňa 3. 7. 1995 sa porušovateľ uspokojil s posúdením platnosti tejto kúpnej zmluvy výlučne s poukazom na ustanovenia záložnej zmluvy. Porušovateľ zmluvu vôbec neposudzoval v rámci najzákladnejších ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich kúpnu zmluvu, predmetom ktorej je nehnuteľnosť, či ustanovení upravujúcich vlastnícke právo, záložné právo, zastúpenie a právne úkony, a rovnako prehliadol porušenie všeobecne záväzného právneho predpisu, vyhlášky č. 465/1991 Zb. o cenách stavieb, pozemkov a trvalých trávnatých porastov.

Porušovateľ bol povinný brať do úvahy skutočnosť, že záložné právo má povahu vecného práva k cudzej veci, ktorá i naďalej zostáva vo vlastníctve záložcu resp. vlastníka. Záložný veriteľ, Československá obchodní banka, a. s. (...), nebol oprávnený v rámci výkonu svojho záložného práva predat' založenú nehnuteľnosť vo vlastnom mene, nakoľko na takých predaj nebol zo strany vlastníkov nikdy splnomocnený, čím bolo porušené ust. § 123 Občianskeho zákonníka, ktorý priznáva právo nakladať s nehnuteľnosťou výlučne jej vlastníkovi. Nikto nemôže previesť na iného viac práv než má sám. Zároveň podotýkam, že účastníci záložného vzťahu sa spoliehali na platnosť súhlasu banky zo dňa 15. 5. 1995, ktorým banka povolila priamy predaj založenej nehnuteľnosti záložnému dlžníkovi, spoločnosti [REDACTED] (...).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, sp. značka 24 Cb 183/95 zo dňa 9. 12. 2004, ktorým bol zamietnutý návrh o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, výlučne z dôvodu, že podľa názoru porušovateľa je kúpna zmluva platná, pretože nedošlo k porušeniu ustanovení zmluvy o zriadení záložného práva (...).

Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím rozsudkom sp. zn. 6 Obo 251/2005 zo dňa 24. 8. 2006, taktiež porušil základné právo sťažovateľov zakotvené v čl. 20, ods. 1 Ústavy

SR (...).

Sťažovatelia boli spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, budovy so súp. číslom 661, postavenej na pozemku, parcele č. 3453/11 o výmere 2.215 m² zastavanej plochy a nádvoria, nachádzajúcej sa v k. ú. Trnava (...). Na ochranu svojho vlastníckeho práva podali návrh o určenie absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy.

Najvyšší súd SR ako odvolací súd odoprel dotknutým vlastníkom, sťažovateľom 1. a 2. rade, základné právo na ochranu vlastníckeho práva, nakoľko po odstránení jedinej hmotnoprávnej prekážky, na základe ktorej súd prvého stupňa rozhodol o zamietnutí návrhu, porušovateľ potvrdil zastavenie konania, hoci mal svojim rozhodnutím vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Tým, že došlo k zastaveniu konania o návrhu o určenie absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, nebola vyriešená právna neistota sťažovateľov, ktorým bolo navyiac týmto rozhodnutím hrubo zasiahnuté do ich vlastníckeho práva, keďže porušovateľ vyhlásil za platnú kúpnu zmluvu, pri uzatváraní ktorej bol viacnásobne porušený zákon a na základe ktorej spolu s vyššie uvedeným rozhodnutím porušovateľa bude vykonaný zápis v príslušnom katastri nehnuteľností v prospech tretieho subjektu odlišného od skutočných vlastníkov nehnuteľnosti (...).

Na základe vyššie uvedených a pred súdom prvého stupňa preukázaných skutočností (viď Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 24 Cb 183/95 zo dňa 20. 9. 2001) máme za to, že Najvyšší súd SR svojim rozhodnutím č. 6 Obo 251/2005 zo dňa 24. 8. 2006 porušil základné práva sťažovateľov domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a práva na zákonné obmedzenie vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy, nakoľko svojim rozhodnutím potvrdil zastavenie konania z dôvodu preukázania platnosti kúpnej zmluvy, ktorá je v rozpore súst. §§ 3 ods. 1, 39, 123, 126 ods. 1, 589 Občianskeho zákonníka, § 22 ods. 1 vyhlášky MF SR č. 465/1991 Zb. (...)

Sťažovatelia v závere navrhujú, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu a vydal tento nález:

„1. Rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obo 251/2005 zo dňa 24. 8. 2006 bolo porušené základné právo [REDAKOVANÉ] a p. [REDAKOVANÉ]

██████████, domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, na ochranu vlastníckeho práva zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a práva na zákonné obmedzenie vlastníckeho práva zakotvené v čl. 20 ods. 4 Ústavy SR.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obo 251/2006 zo dňa 24. 8. 2006 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľom v 1. a 2. rade trovy konania v sume, v akej budú vyčíslené pred vydaním rozhodnutia do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokáta ██████████

██████████, vedený v ██████████, (...).“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o ústavnom súde návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti pravidelne skúma aj to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné

považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, IV. ÚS 71/05).

Zo sťažnosti ústavný súd zistil, že najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Obo 251/05 z 24. augusta 2006 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 24 Cb 183/95 z 9. decembra 2004 v napadnutej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba sťažovateľov o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Podstatou sťažnosti sťažovateľov je to, že keďže najvyšší súd *„neposúdil všetky skutočnosti podstatné pre správne rozhodnutie vo veci a potvrdil zastavenie konania, porušil vyššie uvedené, ústavou garantované, základné právo sťažovateľov“*. Sťažovatelia tiež namietajú, že *„najvyšší súd odoprel dotknutým vlastníkom, sťažovateľom 1. a 2. rade, základné právo na ochranu vlastníckeho práva, nakoľko po odstránení jedinej hmotnoprávnej prekážky, na základe ktorej súd prvého stupňa rozhodol o zamietnutí návrhu, porušovateľ potvrdil zastavenie konania, hoci mal svojim rozhodnutím vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.*

Tým, že došlo k zastaveniu konania o návrhu o určenie absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, nebola vyriešená právna neistota sťažovateľov, ktorým bolo navyše týmto rozhodnutím hrubo zasiahnuté do ich vlastníckeho práva, keďže porušovateľ vyhlásil za platnú kúpnu zmluvu, pri uzatváraní ktorej bol viacnásobne porušený zákon a na základe ktorej spolu s vyššie uvedeným rozhodnutím porušovateľa bude vykonaný zápis v príslušnom katastri nehnuteľností v prospech tretieho subjektu odlišného od skutočných vlastníkov nehnuteľnosti (...)“.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu ústavnoprávnych princípov konania (čl. 46 až 51 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a použitie zákonov neporušujú uvedené ústavnoprávne princípy alebo základné práva a slobody (II. ÚS 54/02).

Je vecou všeobecného súdu, ktorú normu z právneho poriadku Slovenskej republiky v danom prípade aplikuje a ako ju interpretuje. K tomu treba dodať, že všeobecný súd, a o to viac to platí, ak ide o najvyšší súd, je primárne zodpovedný za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy. Výklad legislatívneho textu právnej normy a jeho uplatnenie musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy).

1. Z obsahu časti sťažnosti vyplýva, že porušenie svojho práva vlastníť majetok a tento užívať vidia sťažovatelia v tom, že rozhodnutím najvyššieho súdu bolo navyše *„hrubo zasiahnuté do ich vlastníckeho práva, keďže porušovateľ vyhlásil za platnú kúpnu zmluvu, pri uzatváraní ktorej bol viacnásobne porušený zákon (...)*“.

Ústavný súd poukazuje v tejto súvislosti na to, že subjektom, ktorému sa priznáva ochrana podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, je najmä vlastník. Už samotné znenie, ako aj výklad ustanovenia čl. 20 ods. 1 ústavy bez akýchkoľvek pochybností vylučuje možnosť vyslovenia záveru (o vyslovenie ktorého sa sťažovatelia pred ústavným súdom domáhajú), že rozhodnutím najvyššieho súdu by malo byť porušené ich základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. sp. zn. 6 Obo 251/05 z 24. augusta 2006 preskúmajúce rozhodnutie krajského súdu v časti, v ktorej bol zamietnutý návrh sťažovateľov o určenie absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy

v odvolacom konaní, nie je rozhodnutím takého druhu alebo účinkov, že by mohlo mať za následok porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Toto rozhodnutie nemožno považovať za nesúladné s ústavou. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovatelia namietali porušenie vlastníckeho práva takým rozhodnutím najvyššieho súdu, ktoré zjavne nie je v príčinnej súvislosti so sťažovateľmi namietaným porušením základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy. Príčinnú súvislosť tvrdia sťažovatelia iba z dôvodu, že neboli úspešní v spore o preskúmanie rozhodnutia krajského súdu o určenie absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy a ich tvrdenie takúto súvislosť nevytvára a ani vytvoriť nemôže. Najvyšší súd vykonávaním svojich ústavne vymedzených kompetencií vôbec nezasahoval a ani nemohol zasiahnuť do základných práv sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy.

Ústavný súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu neobsahuje také skutočnosti, ktoré by svedčili o porušení označeného základného práva, a pri posúdení namietaného rozhodnutia nemožno dospieť k záveru, že je zjavne nedôvodné alebo arbitrárne. Rovnako nemožno dospieť k záveru, že by postup najvyššieho súdu bol z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný.

Najvyšší súd rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovatelia síce nesúhlasia, ale rozhodnutie bolo náležite odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať.

Vzhľadom na tieto skutočnosti a závery ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Podstatou ďalších námietok sťažovateľov je to, že rozhodnutím najvyššieho súdu bolo porušené ich základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

tým, že najvyšší súd ako odvolací súd „*neposúdil všetky skutočnosti podstatné pre správne rozhodnutie vo veci a potvrdil zastavenie konania, porušil vyššie uvedené, ústavou garantované, základné právo sťažovateľov (...)*“.

Sťažovatelia podľa názoru ústavného súdu i v tejto časti sťažnosti namietajú porušenie svojich práv takým postupom (rozhodnutím) najvyššieho súdu, ktorý zjavne nie je v príčinnej súvislosti s porušením týchto práv.

Ustanovením čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, predovšetkým práva na prístup k súdu a práva na spravodlivý proces.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01) alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo by o ňom zastavil konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím.

V prípade sťažovateľov však nešlo o takýto prípad majúci za následok porušenie základných práv, ale o prípad, keď základné právo na súdnu a inú právnu ochranu bolo v celom rozsahu realizované, aj keď nie podľa subjektívnych názorov sťažovateľov. Ich nespokojnosť s obsahom rozhodnutia najvyššieho súdu nie je dôkazom jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne (napr. III. ÚS 53/02, I. ÚS 20/03). K tomu treba dodať, že aj taký zásah podlieha princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, a je preto podmienený tým, že zjavne

neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je napravitel'né účinným procesným prostriedkom alebo postupom nadriadeného súdu.

Preto ústavný súd preskúmal v rámci predbežného prerokovania s'ťažnosti rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 251/05 z 24. augusta 2006 a zistil, že odôvodnenie rozhodnutia dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, o aké dôkazy najvyšší súd oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd správne posúdil skutkový stav a rozhodol v súlade s platnými právnymi predpismi, a preto dospel k záveru, že medzi namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu a tvrdeným porušením základného práva s'ťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je žiadna spojitosť. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 251/05 z 24. augusta 2006 obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov odôvodňujúcich jeho výrok a ústavný súd nezistil porušenie ústavnoprocených princípov konania pred týmto súdom a ani to, že by závery najvyššieho súdu boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Tvrdenia s'ťažovateľov preto podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny súdneho konania, ktoré skončilo pre nich nepriaznivým výsledkom, čo však nemožno spájať s porušením ich základného práva na súdnu a inú právnú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 112/05).

Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu a inú právnú ochranu.

Čo sa týka námietky s'ťažovateľov, že k porušeniu označeného základného práva došlo tým, že najvyšší súd, „neposúdil všetky skutočnosti podstatné pre správne rozhodnutie vo veci a potvrdil zastavenie konania (...)“, ústavný súd na záver uvádza, že s'ťažovatelia

v napadnutom odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu ani nenamietali zastavenie konania v časti ohľadne určenia, že odporca pri predaji zálohu v prospech tretej osoby konal protiprávne, ale ju v tejto časti ako žalobcovia v II. a III. rade vzali späť, a v odvolaní napadli len výrok krajského súdu, ktorým zamietol ich žalobu o určenie absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy.

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil, že ak sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. m. m. II. ÚS 70/99, III. ÚS 45/03, IV. ÚS 112/05).

Ústavný súd napokon poznamenáva, že rozhodovanie o zrušení sťažovateľmi označeného právoplatného rozhodnutia najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a ďalšej ich požiadavke (odklad vykonateľnosti tohto rozhodnutia) by do úvahy prichádzalo iba v tom prípade, ak by nadväzovalo na rozhodnutie o vyslovení porušenia ich základných práv. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o tejto časti návrhu na rozhodnutie (petit sťažnosti) nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2007